

วรรณคดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในปัจจุบันนี้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษากว่าดั่งเป็นที่สนใจอย่างกว้างขวางในวงการศึกษานี้ ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากการตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนการสอนวิชานี้ว่าย่อมมีผลต่อความรู้และพฤติกรรมอันพึงปรารถนาของนักเรียน จึงได้มีนักการศึกษาเสนอแนวความคิดตลอดจนทำการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาไว้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ สรุปได้ดังต่อไปนี้

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

การวัดและการประเมินผลทางการศึกษาเป็นสิ่งซึ่งต้องควบคู่กันไป และมีความสำคัญต่อระบบการศึกษามาก เป็นตัวชี้ให้ทราบถึงสถานภาพของระบบการศึกษา ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน ฯลฯ

การวัดผล (Measurement) หมายถึง "การกำหนดตัวเลขให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามกฎเกณฑ์ (Rule) ที่ตั้งไว้ แล้วสังเกตว่ามีปริมาณเท่าไร" ซึ่งหมายถึงให้เราตอบคำถามว่า "How Much" ฉะนั้นการกำหนดตัวเลขในการวัดผลจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะจำแนกหรือจัดอันดับตามความมากมาย จากสิ่งที่วัดได้ ตลอดจนให้ผลการเปรียบเทียบสิ่งที่วัด อาจเป็นกิจกรรมหรือพฤติกรรม"¹

¹ ยาววดี ราชชัยกุล, "หลักการวัดและการประเมินผลการศึกษา," วารสารครูศาสตร์ 8 (กันยายน - ตุลาคม 2521) : 14 - 23.

การประเมินผล (Evaluation) ทางการศึกษา มีความหมายกว้าง ๆ ว่า หมายถึง "ขบวนการตีความหมาย (Interpretation) และการตัดสินคุณค่า (Value Judgement) จากสิ่งที่วัดได้โดยอาศัยวิธีการที่มีระบบแบบแผน ในการรวบรวมข้อมูล ตลอดจนเหตุผลประกอบการพิจารณาตัดสินว่ากิจกรรมการศึกษานั้นดีหรือเลวอย่างไร เหมาะสมหรือไม่ เหมาะสมประการใด"¹

ในระบบการศึกษามีปัจจัยและตัวแปร (Factors and Variables)² ที่จำต้องวัดและประเมินผลมาก แต่การพิจารณาในด้านการเรียนการสอน พอจะสรุปสิ่งที่ต้องมีการวัดและประเมินผลดังต่อไปนี้

1. ความเหมาะสมของหลักสูตร
2. สถานภาพของครู
3. ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
4. ขบวนการจัดการเรียนการสอน
5. การบริหาร โรงเรียน
6. สภาวะแวดล้อม สังคม ตลอดจนชุมชนที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน²

ปัจจัยทางการศึกษาดังกล่าวข้างต้น จำต้องอาศัยหลักและเทคนิคการวัดผลที่เหมาะสม ระบบการวัดที่มีความเที่ยงตรง (Validity) มีความเชื่อถือได้ (Reliability)

และนอกจากมีการวัดที่มีประสิทธิภาพแล้ว ยังจำต้องมีขบวนการประเมินผลที่เหมาะสม คือสามารถประเมินผลตามเป้าหมาย มีการพิจารณาคงค่าจากสิ่งที่วัดได้ว่ามีข้อดีข้อเสียอย่างไร แต่การประเมินผลในด้านการเรียนการสอน โดยทั่วไปจะใช้แบบสลับเป็นเครื่องมือในการวัดผล โดยเฉพาะการวัดผลสัมฤทธิ์ และความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 14.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 20.

ในวิชาที่ศึกษาในห้องเรียนนั้น จะใช้แบบสอบประเภทผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test)

ผลสัมฤทธิ์ หรือ สัมฤทธิภาพ หมายถึง "ความสำเร็จ หรือความสามารถในการกระทำใด ๆ ที่จะคงอาศัยทักษะ หรือมีเดะนั้นก็คงอาศัยความรู้ในวิชาหนึ่งวิชาใด โดยเฉพาะ"¹ ดังเช่น ความก้าวหน้าในวิชาความรู้ของนักเรียนแสดงให้เห็นผลสัมฤทธิ์อย่างหนึ่งของการศึกษา หรือ ความสามารถในการรำแม่บทจะช่วยให้เด็กนักเรียนมีสัมฤทธิภาพในการรำตามบทละครได้ในภายหน้า เป็นต้น

ในกานผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน (Pupil Achievement) เป็น "สถานภาพของนักเรียนคนใดคนหนึ่ง ในส่วนที่รับรู้ทักษะหรือความรู้ เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนคนอื่น หรือเปรียบเทียบกับมาตรฐานของโรงเรียนนั้น"²

ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ (Academic Achievement) คือ "ความรู้ซึ่งได้รับ หรือทักษะที่เจริญขึ้น โดยการเรียนวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียน ตามปกติพิจารณาได้จากคะแนนผลสอบ หรือจากคะแนนผลงานที่ครูกำหนดให้ทำ หรือจากทั้งสองอย่าง"³ ตัวอย่างเช่น การสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย ถือเอาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการเป็นสำคัญ หรือผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ คือผลของความสามารถทางวิชาการซึ่งได้จากการทดสอบ โดยวิธีต่าง ๆ เป็นต้น

การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ส่วนใหญ่จะใช้วิธีสอบ โดยให้นักเรียนขีดเขียนในกระดาษ

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, ประมวลศัพท์บัญญัติวิชาการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2518), หน้า 11.

² Carter V. Good, ed. Dictionary of Education, (New York : McGraw-Hill Book Company, 1973), p.7.

³ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, ประมวลศัพท์บัญญัติวิชาการศึกษา, หน้า 4.

(Paper and Pencil) เป็นการทดสอบกับแบบสอบ (Test) แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์
 นี้มีแบบสอบมาตรฐาน (Standardized Test) กับแบบสอบที่ครูสร้างขึ้น (Teacher
 Made Test) คะแนนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นข้อมูลนำมาวิเคราะห์ในการ
 วิจัยครั้งนี้เป็น แบบสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง อย่างไรก็ตาม "แบบสอบที่มีการสุ่มตัวอย่าง
 ตัวอย่างความรู้ทั้งหมดในเรื่องของเนื้อหาวิชานั้นได้ ถือว่าเป็นแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้"¹ แต่
 มีหลักสำคัญที่แยกแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทั้งสองคือ ในแบบสอบมาตรฐานสุ่มตัวอย่างการกระทำ
 (Performance) อย่างมีระบบ"² นั่นคือ คะแนนของนักเรียนที่ได้มาจากคำสั่งหรือคำ
 ชี้แจงของการดำเนินการทดสอบนั่นเอง นอกจากนี้ แบบสอบทั้งสองแบบยังมีความแตกต่างกัน
 ในด้านการสุ่มเนื้อหาวิชา การสร้างแบบสอบ ด้านปกติวิสัย (Norm) และการนำแบบสอบ
 ไปใช้อีกด้วย

โดยสรุปแล้ว ในด้านการวัดนี้ คำว่า "ผลสัมฤทธิ์อาจหาได้โดยยึดเอาแบบสอบ
 มาตรฐานวัดผลสัมฤทธิ์เป็นหลัก หรือ โดยยึดเอาผลสอบที่ครูใช้แบบสอบที่สร้างขึ้นเอง หรือ
 โดยวิธีการให้คะแนนเป็นเกรด (Grade)³ ก็ได้ ส่วนการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น
 เป็น "การตรวจสอบความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพทางสมองต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับจาก
 การอบรมสั่งสอนของครู ส่วนใหญ่จะใช้วิธีสอบ โดยให้นักเรียนเขียนในกระดาษ"⁴

¹William A. Mehrens and Irvin J. Lehmann, Measurement and Evaluation in Education and Psychology, (New York:Holt Rinechart and Winston, 1978), p.454.

²Ibid., p.455.

³Fred N. Kerlinger, Foundation of Behavioral Research, (New York : Holt Rinchart and Winston, 1973), p.34.

⁴ชวาล แพร์คกุล, "การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน," ใน การประชุมวิชาการครั้งที่ 2 เรื่อง การทดสอบสัมฤทธิ์ผล, ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ และคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศาสนา, 2517), หน้า 62.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

✓ ปี พ.ศ. 2506 สุข เศรษฐย์ ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาตัวการที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวัยรุ่นแปดคน" มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการวิเคราะห์ตัวการที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวัยรุ่น 8 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยแยกเป็นนักเรียนเก่ง 2 คน นักเรียนปานกลาง 4 คน นักเรียนอ่อน 2 คน เก็บข้อมูลโดยวิธีซึ่งนำหนัก วัตถุประสงค์สูง เยี่ยมบ้าน สัมภาษณ์ ใช้แบบสอบถาม สังเกต และให้เขียนอัตชีวประวัติ ผลการวิจัยปรากฏว่า ตัวการทางร่างกายเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้อันหนึ่งของนักเรียนหญิงวัยรุ่น 3 คน ตัวการทางความรักระหว่างบิดามารดาและบุตร เป็นอุปสรรคต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชายวัยรุ่น 1 คน และนักเรียนหญิงวัยรุ่น 2 คน ตัวการทางวัฒนธรรมและการอบรมทางบ้าน เป็นอุปสรรคต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชายวัยรุ่น 3 คน และนักเรียนหญิงวัยรุ่น 1 คน นอกจากนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชาย 2 คน และนักเรียนหญิง 1 คน ยังขึ้นอยู่กับการพัฒนาการแห่งตน คือ ความตั้งใจ ความสนใจและทัศนคติต่อการเรียนรู้อันของแต่ละบุคคล นักเรียนชาย 2 คน มีปัญหาในด้านความสัมพันธ์ในหมู่เดียวกันซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย จากการศึกษาสรุปได้ว่า ตัวการทั้งหมดนี้มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ทำการศึกษาทุกคน และมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด แต่ตัวการเหล่านี้มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากน้อยแตกต่างกันไป

ปี พ.ศ. 2510 พาณี แสงวงกิจ ได้วิจัยเรื่อง "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการ

¹ สุข เศรษฐย์, "การศึกษาตัวการที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวัยรุ่นแปดคน," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506).

ปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาและทัศนคติของครูและนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการเรียนการสอนวิชานี้ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเฉพาะสายสามัญเพื่อเป็นแนวทางในการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงวิชาสังคมศึกษาให้ดีขึ้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูและนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลทั้งโรงเรียนชาย โรงเรียนหญิง และโรงเรียนสหศึกษาในกรุงเทพมหานคร รวม 18 โรงเรียน จำนวน 728 คน ครู 51 คน และนักเรียน 677 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูและนักเรียนส่วนมากมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา แต่ครูมีปัญหาในความสัมพันธ์ซึ่งมีผลต่อการเรียนของนักเรียนด้วย ผู้ปกครองของนักเรียนไม่เห็นความสำคัญของวิชาสังคมศึกษา ไม่เอาใจใส่สนับสนุนการเรียน คือการจกกิจกรรมในวิชานี้เท่าที่ควร และอุปสรรคที่สำคัญมีผลต่อการสอนวิชานี้เป็นอย่างมากแก่การที่นักเรียนขาดความสนใจ หรือไม่เห็นความสำคัญของวิชาสังคมศึกษาอีกด้วย¹

ปี พ.ศ. 2512 วัฒนา พุ่มเล็ก ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง กับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ระดับชั้นมัธยม โรงเรียนสาธิตแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง กับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด ไปยังผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 232 คน แบ่งเป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง 116 คน เป็นนักเรียนชาย 71 คน นักเรียนหญิง 45 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง สนใจในวิชา

¹พณี แสงกิจ, "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510).

วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ศิลปปฏิบัติ กิจกรรมค่านิยมวิชาการ และการอ่าน หนังสือมากกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงมีการแสดงออกทางอารมณ์น้อยกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ¹

ปี พ.ศ. 2513 คารา ที่ปะปาล โควิชัย เรื่อง "การศึกษาสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญในปี พ.ศ. 2510 และปี พ.ศ. 2511 ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนสอบไล่วิชาภูมิศาสตร์ภูมิภาคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สายสามัญ จำนวน 1,900 คน ในปีการศึกษา 2510 และจำนวน 2,050 คน ในปีการศึกษา 2511 ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญในปีการศึกษา 2511 สูงกว่าปีการศึกษา 2510 นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงกว่านักเรียนโรงเรียนราษฎร์ นักเรียนโรงเรียนส่วนกลางมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงกว่านักเรียนส่วนภูมิภาค นักเรียนแผนกศิลปะมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงกว่านักเรียนแผนกวิทยาศาสตร์และแผนกทั่วไป นักเรียนในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำกว่าภาคอื่น ๆ²

¹วัฒนา พุ่มเล็ก, "การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำระดับชั้นมัธยม โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512).

²คารา ที่ปะปาล, "การศึกษาสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513).

(X) ในปีเดียวกันนี้ วารณี นาคบุตร ได้วิจัยเรื่อง "สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนประกาศนียบัตรประโยคครูประถม" มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประกาศนียบัตรประโยคครูประถมที่มีพื้นฐานประโยคมัธยมศึกษาต่างสาขากัน โดยใช้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ วิชาการศึกษาของนักเรียนประกาศนียบัตรประโยคครูประถม ประจำปีการศึกษา 2512 จำแนกตามความรู้พื้นฐานประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนกวิทยาศาสตร์ แผนกศิลปะ แผนกทั่วไป และอาชีพศึกษา แผนกละ 25 คน รวม 100 คน ผลการวิจัยปรากฏว่าโดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนประกาศนียบัตรประโยคครูประถมที่มีความรู้พื้นฐานประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสาขาต่าง ๆ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน นักเรียนประกาศนียบัตรประโยคครูประถมที่มีความรู้พื้นฐานประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนกวิทยาศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด แต่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างจากนักเรียนประกาศนียบัตรประโยคครูประถมที่มีความรู้พื้นฐานประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายแผนกศิลปะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ นักเรียนประกาศนียบัตรประโยคครูประถมที่มีความรู้พื้นฐานประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนกอาชีพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำสุด¹

ปี พ.ศ. 2514 รัชณี จันทวานิช ได้วิจัยเรื่อง "สัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สายอาชีพ" มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สายอาชีพใน กรุงเทพมหานคร แยกตามเพศ การเรียนการสอน และฐานะทางเศรษฐกิจสังคม ผู้วิจัยได้สร้างแบบสำรวจฐานะทางเศรษฐกิจและการเรียนการสอนไปทดสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สายอาชีพ ในกรุงเทพมหานคร 6 โรงเรียน ๆ ละ 60 คน เป็นนักเรียนชาย

¹วารณี นาคบุตร, "สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนประกาศนียบัตรประโยคครูประถม," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513).

270 คน นักเรียนหญิง 90 คน รวม 360 คน และเก็บรวบรวมคะแนนสอบไล่วิชาสังคมศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2513 ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยเฉลี่ยแล้วระดับฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมและการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ มีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ แตกต่างกัน นักเรียนหญิงและนักเรียนชายโรงเรียนราษฎร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงโรงเรียนรัฐบาล¹

(๗) ในปีเดียวกันนี้ นภาพร เมษรักษาวิช ไคว้จัย เรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียน ทักษะคติในการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียน" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบความแตกต่างเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน ทักษะคติในการเรียน จำแนกตามเพศ และแผนกวิชา กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนรัฐบาลในเขตพระนคร สังกัดกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 400 คน เป็นนักเรียนชาย แผนกวิทยาศาสตร์ จำนวน 100 คน นักเรียนหญิงแผนกวิทยาศาสตร์ จำนวน 100 คน นักเรียนชายและนักเรียนหญิงแผนกศิลปะ จำนวน 200 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นิสัยในการเรียน ทักษะคติในการเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีนิสัยในการเรียนและทักษะคติในการเรียนดีกว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนในแผนกวิทยาศาสตร์มีนิสัยในการเรียนและทักษะคติในการเรียนดีกว่านักเรียนในแผนกศิลปะ นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีนิสัยในการเรียนและทักษะคติในการเรียนไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างแผนกวิชาทั้งในเพศเดียวกันและระหว่างเพศ ปรากฏว่าคะแนนในการเรียนและทักษะคติในการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง

¹ รัชณี จันทวานิช, "สัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สายอาชีพ," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิถียาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514).

ระหว่างเพศในแผนกเดียวกัน ปรากฏว่า คะแนนนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียน ไม่แตกต่างกัน แต่มีข้อสังเกตคือ นักเรียนหญิงแผนกศิลปะมีทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนชายแผนกศิลปะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05¹

ปี พ.ศ. 2515 พงษ์ชัย พัฒนผลไพบุลย์ ได้วิจัยเรื่อง "การคิดสร้างสรรค์และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในหมวดวิชาต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 420 คน ใช้แบบสอบถามความคิดสร้างสรรค์จำนวน 4 ชุด ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงในหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ จะมีพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05²

ปี พ.ศ. 2516 พวงรัตน์ ทวีรัตน์ ได้วิจัยเรื่อง "ลักษณะบุคลิกภาพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค" มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคของปีการศึกษา 2516 และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ โดยใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพแคลิฟอร์เนีย ไฮโคลอกจิคัล อินเวนทอรี (California Psychological Inventory CPI) เป็นเครื่องมือในการศึกษา และใช้คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนตลอดปีวัดผลสัมฤทธิ์ ตัวอย่างประชากรมีจำนวน 675 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนกวิทยาศาสตร์

¹ในภาพร เมฆรักษาวณิช, "ความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียน ทัศนคติในการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514).

²พงษ์ชัย พัฒนผลไพบุลย์, "ความคิดสร้างสรรค์และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515).

แผนกศิลปะ และแผนกทั่วไป ของโรงเรียนรัฐบาลศึกษา 6 โรงเรียน ผลการวิจัย
 ปรากฏว่า นักเรียนแผนกวิทยาศาสตร์ในส่วนภูมิภาคได้คะแนนสูงกว่านักเรียนแผนก
 วิทยาศาสตร์ในส่วนกลางในด้านการควบคุมตนเอง ด้านผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการทำตาม
 ผู้อื่น กับด้านสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น นักเรียนแผนกศิลปะส่วนภูมิภาคได้คะแนน
 สูงกว่านักเรียนแผนกศิลปะในส่วนกลาง ในด้านประสิทธิภาพทางสมอง ด้านผลสัมฤทธิ์ที่
 เกิดจากความเป็นตัวของตัวเองกับการสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น นักเรียนชาย
 ส่วนภูมิภาคได้คะแนนสูงกว่านักเรียนชายในส่วนกลางในด้านการยอมรับตนเอง ส่วน
 นักเรียนหญิงส่วนภูมิภาคได้คะแนนสูงกว่าในด้านการควบคุมตนเอง ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจาก
 การทำตามผู้อื่น และด้านการสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น แต่สำหรับนักเรียนรวมทั้ง
 2 เพศ นักเรียนส่วนภูมิภาคได้คะแนนสูงกว่านักเรียนส่วนกลางในด้านผลสัมฤทธิ์ที่เกิด
 จากความเป็นตัวของตัวเอง ด้านผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการทำตามผู้อื่น และการสร้าง
 ความประทับใจให้กับผู้อื่น¹

ปี พ.ศ. 2520 สุมาลี สังข์ศรี ได้วิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียนกับสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตศึกษา 6"
 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับสภาพแวดล้อมทาง
 บ้านของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตศึกษา 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในอำเภอเมือง และอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดที่ถูกสุ่ม
 ให้เป็นตัวแทนของเขตศึกษา 6 จำนวน 223 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า คะแนนสภาพ
 แวดล้อมทางบ้านโดยทั่วไป ของทั้งนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและนักเรียน
 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ต่างอยู่ในเกณฑ์สูง นักเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านต่างกัน

¹พวงรัตน์ ทวีรัตน์, "ลักษณะบุคลิกภาพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนโรงเรียน
 มัธยมศึกษาในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัย
 การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516).

มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05¹

งานวิจัยของนักการศึกษาในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

ปี ค.ศ. 1957 เอ็ดเวิร์ด แฟรงเกิล (Edward Frankel) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Comparative Study of Achieving and Under Achieving High School Boys of High Intellectual Ability" นี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางสติปัญญา ระหว่างนักเรียนชายที่มีความสามารถในการเรียนสูงกับนักเรียนชายที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง มีความสามารถในการคำนวณคณิตศาสตร์และภาษา ดีกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ความสนใจของนักเรียนทั้งสองพวกแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงสนใจในทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ในขณะที่นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำสนใจทางเครื่องกลและศิลปะ ในด้านการปฏิบัติที่มีต่อวิชาเรียน นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง เลือกวิชาคณิตศาสตร์ เป็นวิชาที่ง่ายที่สุด วิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นวิชาที่ชอบที่สุด ส่วนวิชาที่ไม่ชอบที่สุดคือภาษาอังกฤษ²

¹สุมาลี สังข์ศรี, "ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตศึกษา 6," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520).

²Edward Frankel, "A Comparative Study of Achieving and Under Achieving High School Boys of High Intellectual Ability," Reading in Educational Psychology, (New York : The Macmillan Company, 1962), pp. 174-177.

ปี ค.ศ. 1958 เวิร์น ฮาร์มอน เจนเซน (Vern Harmon Jensen) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "An Analysis and Comparison of the Adjustment Problems of Non Achieving College Students of Low Scholastic Ability and Other Groups of Achieving and Non Achieving Students" มีวัตถุประสงค์ที่จะวิเคราะห์และเปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษา ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ เพื่อที่จะหาทางช่วยให้นักทั้ง 2 กลุ่ม ไม่ต้องเสียเปรียบกัน และจะได้ออกนโยบายของมหาวิทยาลัยให้เป็นแบบแผนที่ดีขึ้น ตัวอย่างประชากรที่ใช้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 458 คน ของมหาวิทยาลัย Brigham Young รัฐ Colorado ในภาคเรียนปีการศึกษา 1955 - 1956 แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ตามความสามารถทางสติปัญญา ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง เข้าร่วมกิจกรรมทางค่านิยมธรรม และวิชาการมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำ ซึ่งมักจะมีปัญหาทางค่านิยมในมหาวิทยาลัยมากกว่า ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ทางมหาวิทยาลัยจะต้องให้ความสนใจในปัญหาที่เกิดขึ้น และควรแก้ไขนโยบายต่าง ๆ และจะต้องปรับปรุงโปรแกรมต่าง ๆ และการให้บริการที่ดีขึ้นด้วย¹

ปี ค.ศ. 1967 โรเบิร์ต อีแวน แอนเดอร์สัน (Robert Evan Anderson) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "An Investigation of Geographic Skills Achievement of Sixth-Grade Pupils" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มทดลองที่ใช้เครื่องช่วยสอนเป็นทิวทัศน์ กับกลุ่มทดลองที่ใช้เครื่องช่วยสอนจำกัด และศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยผู้วิจัยได้สุ่มนักเรียนเกรด 6 ที่มีสมรรถภาพทางสมองเท่ากัน คือมีความสามารถเข้าใจในเรื่องที่อ่าน แผนที่ และมีความรู้

¹Vern Harmon Jensen, "An Analysis and Comparison of the Adjustment Problems of Non Achieving College Student of Low Schoastic Ability and Other Groups of Achieving Students," Dissertation Abstracts, Vol.19, No.1 (1958) : 70 - 71.

เกี่ยวกับทักษะวิชาภูมิศาสตร์เท่ากัน โดยแบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ดำเนินการทดลองครั้งนี้ มีการทดสอบครั้งแรกทั้ง 3 กลุ่ม ต่อมาสอนกลุ่มทดลองกลุ่มแรกด้วยอุปกรณ์การสอนเป็น ทีวีจนถึง 7 เทาของกลุ่มที่ 2 ควบคู่ที่ไ้รับการอบรมให้ใช้เครื่องช่วยสอน กลุ่มทดลอง กลุ่มที่ 2 สอนด้วยเครื่องช่วยสอนจากที้โดยครูที่ไ้รับการอบรมใช้เครื่องมือช่วยสอนเช่นกัน กลุ่มที่ 3 ทำการสอนตามปกติด้วยครูที่ไ้รับการอบรมในการใช้เครื่องช่วยสอน ใช้เวลา ทดลองสอน 19 สัปดาห์ ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มจากักอุปกรณ์จะมีผลสัมฤทธิ์เกี่ยวกับ ทักษะในวิชาภูมิศาสตร์สูงกว่ากลุ่มที่ไ้ใช้อุปกรณ์ เป็นทีวี และกลุ่มควบคุม ผลที่ไ้ไ้ไม่มีนัย- สำคัญทางสถิติ จึงพอสรุปไ้ควา อุปกรณ์การสอนวิชาภูมิศาสตร์ที่มีปริมาณใช้เป็นทีวีไ้ไม่มี ความสำคัญเท่ากับสิ่งประกอบอื่น ๆ ในการวิจัยนี้¹

ปี ค.ศ. 1972 ทอม เวอร์เนอร์ ซาวาจ (Tom Verner Savage) ไ้ ทำการวิจัยเรื่อง "A Study of the Relationship of Classroom Question and Social Studies Achievement of Fifth - Grade Children" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การตั้งคำถามในชั้นเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนเกรด 5 ผู้วิจัยไ้คัดเลือกนักเรียนที่เป็นตัวอย่าง ประชากรจาก 2 บริเวณ คือ เขตเมือง และเขตชานเมือง แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ A ไ้แก่ นักเรียนที่ครูตั้งคำถามที่เป็นความรู้อย่างจำ 70% และคำถามสูงกวานั้น 30% กลุ่ม B ไ้แก่ นักเรียนที่ครูตั้งคำถามเป็นความรู้อย่างจำ 30% และคำถามที่สูงกวานั้น 70% กลุ่ม C ไ้แก่กลุ่มควบคุม ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มทดลอง A และ B มี ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างจากกลุ่ม C (กลุ่มควบคุม) อย่างมีนัยสำคัญ เพศหญิงมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนแตกต่างกับเพศชาย แต่จะไ้ไม่มี ความแตกต่างกว่ากลุ่ม A

¹ Robert Evan Anderson, "An Investigation of Geographic Skills Achievement of Sixth-Grade Pupils," Dissertation Abstracts Vol.27, No. 7-9, (1967) : 2404 - 2405B.

และ B ¹

ปี ค.ศ. 1974 แจค มอนเน (Jack Money) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Comparative Analysis of Certain Variables in Two Ninth-Grade Social-Studies Programs" มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนเกรด 9 ที่เรียน Innovative Social-Studies Program กับนักเรียนที่เรียน Traditional Social-Studies Program โดยจะทดสอบในด้านความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดรวบยอดทางสังคม (Understanding Social Concepts) ความสำนึกในความเป็นพลเมืองดี (Citizenship) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา (Achievement in Social Studies) โดยนักเรียนที่เรียนสังคมศึกษาในโปรแกรม Innovative Social-Studies Program เป็นการศึกษาที่เริ่มกว่า Behavioral Science เนื้อหาเกี่ยวข้องกับจิตวิทยา สังคมวิทยา และมนุษยวิทยา ใช้วิธีการสอนแบบ Inquiry Method ส่วนการสอนแบบ Traditional Social-Studies Program นั้นเนื้อหาได้แก่ ภูมิศาสตร์โลก ตัวอย่างประชากรสำหรับโปรแกรม Innovative Social Studies มีจำนวน 86 คน และโปรแกรม Traditional Social Studies จำนวน 89 คน มีการ Pretest เมื่อเดือนกันยายน 1972 และ Post Test ในเดือนเมษายน-พฤษภาคม 1973 ได้ใช้แบบทดสอบของ Iowa Test of Educational Development, Citizenship of Every Pupil Scholarship Test และ Social Studies of Sequential Test of Educational Progress ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโปรแกรม Innovative Social-Studies Program ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน

¹Tom Vernon Savage, "A Study of the Relationship of Classroom Question and Social Studies Achievement of Fifth-Grade Children," Dissertation Abstracts, Vol. 33, No. 5 (1972) : 2245-A.

ทุกด้าน กับนักเรียนที่เรียนโปรแกรม Traditional Social-Studies นักเรียน
 ที่เรียนโปรแกรม Innovative Social-Studies จะมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านการ
 เป็นพลเมืองคืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่านั้น แต่นักเรียนที่เรียนโปรแกรม Tradi-
 tional Social-Studies จะมีการเพิ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน¹

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Jack Money, "A Comparative Analysis of Certain Variables
 in Two Ninth-Grade Social-Studies Program," Dissertation Abstracts,
 Vol. 35, No.5 (1974) : 2656A.